

PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG DU LỊCH THÀNH PHỐ ĐÀ LẠT

Vũ Văn Thực*

TÓM TẮT

Du lịch được coi là ngành công nghiệp không khói giữ vai trò quan trọng trong nền kinh tế của mỗi quốc gia, đặc biệt là các quốc gia có tiềm năng, lợi thế phát triển du lịch. Bên cạnh đó, du lịch còn được coi là ngành xuất khẩu tại chỗ, góp phần thu ngoại tệ không nhỏ cho đất nước, cải thiện cán cân thanh toán, giải quyết việc làm cho người lao động. TP. Đà Lạt, thành phố mộng mơ, từ lâu được xem là địa danh du lịch nổi tiếng trong và ngoài nước, là ngành kinh tế mũi nhọn của địa phương cũng như cả nước; những năm qua du lịch TP. Đà Lạt có bước phát triển đáng kể, tuy nhiên sự nghèo nàn về sản phẩm dịch vụ, môi trường sinh thái ngày càng xuống cấp, thiếu nguồn nhân lực chất lượng cao, phát triển du lịch không theo qui hoạch... đang là rào cản làm cho du lịch TP. Đà Lạt chưa phát huy được hết tiềm năng, lợi thế vốn có của nó. Bài viết này đánh giá khái quát thực trạng về tiềm năng, lợi thế của du lịch TP. Đà Lạt, đồng thời đề xuất giải pháp nhằm phát triển bền vững du lịch TP. Đà Lạt trong thời gian tới.

Từ khóa: TP. Đà Lạt, phát triển bền vững, du lịch

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF DA LAT CITY

ABSTRACT

Tourism is known as a smoke-free industry that plays a key role in the economy of every country, especially those with potential and advantages for tourism development. In addition, tourism is considered as an export sector inside a country, contributing to the foreign currencies' pool of the country, improving balance of payment, creating jobs. Da Lat, a dream city, has long been a famous tourist attraction in Vietnam and abroad. This has been one of the most major economic centres of the local as well as the country. In the past years, Da Lat tourism has seen a remarkable development. However, there are several disadvantages such as the poor quality of products and services, the deteriorating ecological environment, lacking of high quality human resources, unplanned development of tourism..., which are the barriers to bring out Da Lat tourism's full potential. This article provides an overview of the potential and advantages of Da Lat tourism, while proposing solutions to a sustainable development of Da Lat city tourism in the upcoming time.

Keywords: Da Lat city, sustainable development, tourism.

* TS. Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, chi nhánh Tân Bình Tp. Hồ Chí Minh.
Email: thucq6nhno@yahoo.com

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thành phố Đà Lạt là thành phố trực thuộc tỉnh Lâm Đồng nằm trên cao nguyên Lâm Viên có độ cao từ trung bình từ 800-1.500m so với mực nước biển; do ảnh hưởng của độ cao và rừng thông bao bọc, TP. Đà Lạt mang nhiều đặc tính của miền ôn đới, nhiệt độ trung bình giao động khoảng 18–21°C, vì vậy khí hậu nơi đây luôn mát mẻ quanh năm, thích hợp cho nghỉ dưỡng, tham quan và thực hiện các hoạt động văn hóa, thể thao khác. TP. Đà Lạt còn được coi là địa danh có nhiều cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, hệ sinh thái đa dạng, có nhiều công trình kiến trúc độc đáo, con người hiền hòa mến khách, đây chính là những tiềm năng, lợi thế vô cùng to lớn để phát triển du lịch trở thành kinh tế mũi nhọn của tỉnh, cũng như của cả nước. Thấy được tiềm năng to lớn ấy, trong những năm qua, TP. Đà Lạt luôn được Đảng, Nhà nước đặc biệt quan tâm ưu tiên phát triển, qua đó ngành du lịch địa phương đã gặt hái được nhiều thành quả đáng khích lệ. Tuy có bước phát triển đáng kể, song du lịch TP. Đà Lạt vẫn còn những tồn tại, hạn chế như tình trạng hủy hoại môi trường sinh thái, phát triển du lịch không theo qui hoạch, sản phẩm dịch vụ còn nghèo nàn...đang ảnh hưởng không nhỏ đến sự phát triển bền vững của du lịch TP. Đà Lạt, đây là những vấn đề có tính cấp thiết trong giai đoạn hiện nay.

2. TIỀM NĂNG VÀ LỢI THẾ PHÁT TRIỂN DU LỊCH THÀNH PHỐ ĐÀ LẠT

Đà Lạt cách các đô thị lớn của các tỉnh miền Trung, Tây Nguyên và Đông Nam Bộ không xa, có hệ thống giao thông thuận lợi cả về đường bộ, hàng không; khí hậu quanh năm mát mẻ, có nhiều cảnh quan thiên nhiên kỳ thú, hệ sinh thái phong phú, đa dạng; nhiều công trình kiến trúc mang giá trị văn hóa, nghệ thuật đặc sắc; con người hiền hòa, mến khách, nên từ lâu Đà Lạt được coi là địa danh du lịch nổi tiếng ở trong và ngoài nước. Có thể kể ra một số tiềm năng, lợi thế của du lịch TP. Đà Lạt:

Thứ nhất, TP. Đà Lạt nằm trên cao nguyên Lâm Viên, với độ cao trung bình từ 800-1.500m so với mực nước biển, do ảnh hưởng của độ cao và rừng thông bao bọc, nhiệt độ trung bình của Đà Lạt luôn giao động từ 18–21°C, nhiệt độ cao nhất chưa bao giờ quá 30°C và thấp nhất không dưới 5°C. Do đó, TP. Đà Lạt luôn có khí hậu trong lành, mát mẻ vào bậc nhất của cả nước cũng như của cả khu vực, đây chính là điều kiện lý tưởng cho du khách tham quan, nghỉ dưỡng và thực hiện các hoạt động văn hoá, thể thao khác. [5]

Thứ hai, TP. Đà Lạt là một trong những địa phương có cảnh quan thiên nhiên phong phú, có nhiều danh lam thắng cảnh đẹp, di tích lịch sử độc đáo, đặc sắc mà khó có một vùng, miền nào khác có được, có thể kể ra một vài danh thắng, công trình kiến trúc tiêu biểu của Đà Lạt như:

Hồ Xuân Hương nằm ngay trung tâm thành phố Đà Lạt, bên cạnh Đồi Cù, hồ Xuân Hương là hồ nước nhân tạo được xây dựng vào năm 1919 do sáng kiến của Cunhac. Xung quanh hồ nhiều kiến trúc độc đáo có giá trị văn hóa, nghệ thuật, thẩm mỹ cao như khách sạn Palace, trường Lâm Viên, Nhà hàng Thanh Thủy, Thủy Tạ...Du khách đến đây vào buổi sáng sớm có thể nhìn thấy sương mù mờ ảo, tạo nên cảnh quan nơi đây trở lên tuyệt đẹp, thơ mộng và huyền ảo. Khi nhắc đến cảnh đẹp của TP. Đà Lạt thì không thể không nhắc tới hồ Tuyền Lâm, hồ nằm cách trung tâm TP Đà Lạt khoảng 5km về hướng Nam, hồ có nét đẹp yên bình, lung linh huyền ảo trong khung cảnh thần tiên, bao quanh là đồi thông xanh biếc, nước trong hồ luôn trong xanh, mát mẻ. Đến TP.Đà Lạt, du khách không thể không tham quan Hồ Suối Vàng, đây là hồ nước ngọt lớn nhất tại Đà Lạt, cung cấp nước sinh hoạt cho cả thành phố qua đập tràn của công ty cấp nước TP. Đà Lạt. Đến thung lũng Suối Vàng, du khách còn được thưởng thức vườn hoa với nhiều chủng loại, màu sắc lung linh; bao quanh hồ là đồi thông trùng điệp, tạo ra khung

cảnh thơ mộng, du khách đến đây sẽ thấy được không gian đầm ấm, thắt chặt tình cảm của mọi người, gửi gắm những ước nguyện thú vị trên những cảnh thiên nhiên tuyệt đẹp.

Nếu một ai đó đam mê kiến trúc thì không thể bỏ qua các công trình kiến trúc của TP. Đà Lạt, có thể kể ra các công trình kiến trúc như: Dinh Bảo Đại, đây là nơi gia đình Vua Bảo Đại, vị vua cuối cùng của triều đại phong kiến sống và làm việc, dịch thự được xây dựng với những nét kiến trúc được chạm trổ tỷ mỉ, cẩn thận hầu hết các bảo vật đều được lưu giữ cho đến nay. Biệt điện Trần Lệ Xuân, được xây dựng từ năm 1958 có 3 biệt thự được bà Lệ Xuân đặt tên: Bạch Ngọc, Lam Ngọc và Hồng Ngọc, biệt điện được xây dựng với kiến trúc độc đáo, sang trọng cuốn hút du khách. Bên cạnh đó còn có nhiều biệt thự, công trình kiến trúc độc đáo, đặc sắc khác như: Trường cao đẳng sư phạm Đà Lạt, ga Đà Lạt, nhà thờ con Gà và nhiều dinh thự cổ khác.

Đến Đà Lạt, du khách không thể không ghé tham quan những địa danh tâm linh nổi tiếng, có kiến trúc độc đáo đó là chùa Linh Phước, hay còn gọi là chùa Ve Chai, sở dĩ gọi là chùa Ve Chai vì trong sân chùa có con rồng dài 49 m được làm bằng 12.000 vỏ chai bia, một công trình kiến trúc khảm sành đặc sắc; hay du khách không thể không ghé tham quan nhà thờ con Gà, một công trình kiến trúc độc đáo, một địa chỉ tâm linh không nên bỏ lỡ.

Thứ ba, ngoài khí hậu mát mẻ quanh năm, nhiều danh lam thắng cảnh độc đáo thì rau và hoa là những sản phẩm đặc sắc của Đà Lạt mà bất kỳ du khách nào cũng phải mê say, rau Đà Lạt được sản xuất theo phương pháp rau an toàn, ngoài tiêu thụ ở trong nước, rau Đà Lạt còn được xuất khẩu sang thị trường Nhật Bản, Đài Loan, Thái Lan, Singapore, Malaysia, Campuchia... [3]. Người yêu hoa hay không yêu hoa thì khi đến Đà Lạt cũng phải thót lên bởi vẻ đẹp của nhiều loài hoa đẹp nơi đây, sẽ không quên được hình ảnh hoa ở nơi này. Đến TP. Đà Lạt, du

khách có thể ghé tham quan công viên hoa TP. Đà Lạt nằm cạnh hồ Xuân Hương, có diện tích tới 7000 m², nơi đây được trồng nhiều loại hoa và cây cảnh nổi tiếng của Đà Lạt được chăm sóc chu đáo, cảnh sắc tươi mát, phong phú bốn mùa với cách bố trí thoáng đãng, tạo ấn tượng cho bất kỳ ai ghé thăm. Không chỉ có ở vườn hoa Đà Lạt, hoa còn có ở hầu như các con phố, nhiều nhà vườn được trồng hoa công nghệ cao, do đó Đà Lạt còn được mệnh danh là thành phố hoa.[4], [5]

Thứ tư, Đà Lạt có hệ thống hạ tầng du lịch phát triển, có khoảng trên 749 cơ sở lưu trú, trong đó có hơn 202 khách sạn từ 1-5 sao (5.791 phòng) bao gồm 21 khách sạn cao cấp từ 3-5 sao quy mô 1.807 phòng, có 29 doanh nghiệp kinh doanh lữ hành, vận chuyển du lịch. Ngoài ra, khi đến Đà Lạt du khách còn được thưởng thức trò vui chơi giải trí như: bắn súng sơn, câu cá, ngắm cảnh bằng xe ngựa, leo núi, trượt thác... phù hợp với tất cả mọi đối tượng khách du lịch.[5]

Thứ năm: người dân TP Đà Lạt sống hiền hoà, thanh lịch, hiếu khách: sống trong môi trường sống mà con người luôn gần gũi với thiên nhiên, cuộc sống không bon chen, khí hậu trong lành, mát mẻ, cuộc sống cứ thế trôi đi một cách êm đềm, đã tạo nên bản chất con người Đà Lạt hiền hoà, thật thà và hiếu khách, tạo nên thương hiệu của Đà Lạt.

Thứ sáu, TP. Đà Lạt có hệ thống giao thông thuận lợi, có các tuyến quốc lộ, tỉnh lộ nối liền với hầu hết các tỉnh thành trong cả nước như: hệ thống giao thông đường bộ có tuyến quốc lộ 20, 27, 28, 55; các tỉnh lộ 721, 722, 723, 724 và 725 và đường Đông Trường Sơn nối liền Lâm Đồng với vùng Đông Nam bộ, thành phố Hồ Chí Minh, các tỉnh thuộc vùng Tây nguyên, các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ, trong thời gian không xa tuyến đường cao tốc Dầu Giây- Liên Khương (đến sân bay Liên Khương) được hình thành sẽ rút ngắn được thời gian đi từ TP. Hồ Chí Minh-Đà Lạt còn khoảng 3-4 giờ. Bên cạnh đó

còn có cảng Hàng không sân bay quốc tế Liên Khương nằm cách trung tâm thành phố Đà Lạt 28 km về phía Nam, sân bay có thể đón được các máy bay cỡ lớn từ trong và ngoài nước.[5]

3. HẠN CHẾ VÀ KHÓ KHĂN

- Mặc dù Đà Lạt đang sở hữu nguồn tài nguyên du lịch phong phú và đa dạng nhưng cho tới nay chưa khai thác tương xứng với tiềm năng, lợi thế vốn có, điều đó được thể hiện qua hệ thống sản phẩm du lịch vẫn còn nghèo nàn, đơn điệu, thiếu đặc sắc, ít sáng tạo.

- Việc khai thác tài nguyên du lịch còn bừa bãi, chưa gắn với quá trình cạnh tranh và trách nhiệm của các bên không rõ ràng dẫn tới nguy cơ suy thoái nhanh giá trị của tài nguyên; hạn chế về công nghệ dẫn tới một số tài nguyên du lịch bị tàn phá, sử dụng sai mục đích... tác động tiêu cực tới phát triển du lịch bền vững.

- Công tác quản lý và thực hiện quy hoạch du lịch còn nhiều bất cập, hiệu quả chưa được như mong đợi; bảo tồn văn hóa chưa được chú trọng đúng mức.

- Chất lượng nhân lực du lịch vẫn chưa đáp ứng yêu cầu đòi hỏi về tính chuyên nghiệp, kỹ năng quản lý, giao tiếp và chất lượng phục vụ.

- Xúc tiến quảng bá du lịch chưa chuyên nghiệp, bài bản, chưa tạo được tiếng vang và sức hấp dẫn đặc thù cho từng sản phẩm, thương hiệu du lịch.

- Liên kết phát triển du lịch tuy đã được triển khai nhưng chưa thực sự chặt chẽ, đôi khi còn mang tính hình thức, cục bộ.

- Hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật, cơ sở lưu trú và dịch vụ du lịch phát triển nhanh nhưng nhìn chung tầm cỡ quy mô, tính chất tiện nghi và phong cách sản phẩm du lịch nhỏ lẻ, vận hành chưa chuyên nghiệp, chưa hình thành được hệ thống các khu du lịch mang thương hiệu quốc gia.

4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP ĐỀ XUẤT

Để phát huy những tiềm năng lợi thế, khắc phục những tồn tại hạn chế đang nứu đà tăng trưởng của du lịch Đà Lạt, thời gian tới, cần tập trung thực hiện các giải pháp sau:

Một là, nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch: cơ quan quản lý cần đẩy mạnh công tác xã hội hóa huy động mọi thành phần kinh tế, nguồn lực đầu tư cho cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch; cần quy hoạch sắp xếp và xây dựng các cơ sở dịch vụ: nhà nghỉ, y tế, ăn uống, vui chơi giải trí...; quản lý chặt chẽ các loại dịch vụ, phí dịch vụ phục vụ du khách; nâng cao ý thức phục vụ trong kinh doanh, tránh làm mất giá trị văn hóa truyền thống của người Đà Lạt. Phát triển và đa dạng hóa các sản phẩm du lịch, nhất là các chuỗi liên kết và dịch vụ, đáp ứng các bộ tiêu chuẩn du lịch quốc tế, đi đôi với bảo tồn, phát triển, quảng bá hình ảnh và phát huy vai trò các vùng di tích lịch sử, các điểm đến và khu du lịch; xây dựng hình ảnh và thương hiệu cho du lịch TP. Đà Lạt.

Hai là, bảo tồn và phát triển các hoạt động văn hoá của cộng đồng các dân tộc Tây Nguyên, giữ gìn an ninh trật tự xã hội và bảo vệ môi trường sinh thái: ngày nay, xu hướng của các quốc gia trên thế giới là cùng hợp tác, hội nhập với nhau để cùng phát triển, chính quá trình hội nhập đã đưa các tộc người, các địa phương đến gần với nhau và hoà quyện vào nhau hơn. Trải qua hơn ba mươi năm đổi mới, do quá trình phát triển kinh tế và hoà nhập với thế giới một cách sâu rộng, nhiều hoạt động văn hoá đặc sắc của đồng bào các dân tộc trên địa bàn TP. Đà Lạt đã và đang bị lãng quên, đây là một mất mát lớn nếu các cấp chính quyền không có giải pháp để bảo tồn và phát huy các hoạt động văn hoá của đồng bào các dân tộc trên địa bàn.

Ba là, qui hoạch tổng thể du lịch tỉnh Đà Lạt: du lịch là một hiện tượng kinh tế - xã hội mang nhiều yếu tố phức tạp, nó có thể ảnh hưởng tích cực hoặc tiêu cực đến đời sống kinh tế, xã hội, văn hoá, cũng như môi trường của các địa bàn phát triển du lịch. Do vậy, trường hợp công tác qui hoạch được thực hiện tốt sẽ làm gia tăng những lợi ích từ du lịch, giảm thiểu tác động tiêu cực do nó đem lại cho các tầng lớp dân cư và các doanh nghiệp, ngược lại công tác qui hoạch không thực hiện tốt sẽ dẫn đến nhiều

tiêu cực khó kiểm soát. Nhiều khi công tác qui hoạch phát triển du lịch do thiếu tầm nhìn dài hơi, người làm công tác qui hoạch chỉ nghĩ đến lợi ích trước mắt, không nghĩ đến lợi ích lâu dài có thể gây ra hậu quả nghiêm trọng trong tương lai. Khi đó, chi phí xã hội cần phải bỏ ra để khắc phục hậu quả đó có lẽ lớn hơn gấp nhiều lần so với những gì du lịch đã đem lại, song chưa chắc đã khắc phục được như hiện trạng sơ khai ban đầu của nó; nói như vậy để cho chúng ta hiểu rõ được tầm quan trọng của công tác qui hoạch du lịch cho phát triển du lịch bền vững. Để công tác qui hoạch mang lại hiệu quả thiết thực cho sự phát triển du lịch TP. Đà Lạt, việc qui hoạch du lịch phải căn cứ vào tình hình phát triển kinh tế xã hội; tiềm năng, tài nguyên du lịch của địa phương; qui hoạch phát triển du lịch của cả nước, của các vùng phát triển du lịch và định hướng phát triển du lịch để thực hiện việc qui hoạch, mục đích cuối cùng của việc qui hoạch là thúc đẩy du lịch TP.Đà Lạt phát triển nhanh và bền vững hơn. Do vậy, các cấp chính quyền cần coi qui hoạch phát triển du lịch là một trong những nhiệm vụ quan trọng trong suốt quá trình phát triển du lịch của TP.Đà Lạt

Bốn là, đào tạo và cải thiện nguồn nhân lực du lịch: du lịch TP.Đà Lạt cần sớm hoàn thiện hệ thống chính sách và các cơ chế quản lý về phát triển nhân lực, tạo điều kiện thuận lợi thúc đẩy công tác phát triển nguồn nhân lực du lịch TP.Đà Lạt, bảo đảm đồng bộ, chất lượng, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu phát triển và hội nhập.

Năm là, liên kết phát triển du lịch: thực trạng hoạt động của các cơ sở kinh doanh du lịch trên địa bàn cho thấy, hầu hết các cơ sở kinh doanh du lịch đều có qui mô rất nhỏ, với cơ sở vật chất nghèo nàn, thiếu điều kiện về tài chính, thiếu kỹ năng quản lý và khó khăn trong việc định hướng và mở rộng thị trường...Do vậy,

theo chúng tôi các các cơ sở cần liên kết với nhau để hình thành lên các tổ chức có đủ điều kiện về vốn, công nghệ, kinh nghiệm quản lý... để phát triển tốt hơn.

Sáu là, bảo vệ môi trường sinh thái: từ thực tế cho thấy, muốn phát triển du lịch theo hướng bền vững. Đòi hỏi địa phương, ngành du lịch và các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực phải tuân thủ các vấn đề về: môi trường và tài nguyên thiên nhiên, khả năng của nguồn tài nguyên trong phát triển các loại hình du lịch, mức độ tác động lên hệ sinh thái, văn hóa và tác động tiêu cực của các chất gây ô nhiễm, hiệu quả của việc sử dụng vật liệu và năng lượng, hoạt động quản lý, các mức độ hướng đến tương lai của chiến lược và kế hoạch...

Bảy là, phát triển thị trường, xúc tiến quảng bá và thương hiệu du lịch: tập trung thu hút có lựa chọn các phân đoạn thị trường khách du lịch; Phát triển mạnh thị trường du lịch nội địa, chú trọng phân đoạn khách nghỉ dưỡng, vui chơi giải trí, nghỉ cuối tuần và mua sắm; đẩy mạnh thu hút khách du lịch quốc tế đến từ Đông Bắc Á, Đông Nam Á và Thái Bình Dương; Tây Âu; Bắc Âu; Bắc Mỹ và Đông Âu...Đẩy mạnh xúc tiến, quảng bá du lịch theo hướng chuyên nghiệp nhằm vào thị trường mục tiêu, lấy sản phẩm du lịch và thương hiệu du lịch là trọng tâm; quảng bá du lịch Đà Lạt gắn với quảng bá hình ảnh quốc gia, phù hợp với các mục tiêu đã xác định; gắn xúc tiến du lịch với xúc tiến thương mại, xúc tiến đầu tư và ngoại giao, văn hóa.

TÓM LẠI: tiềm năng lợi thế phát triển du lịch TP. Đà Lạt là rất lớn, trong những năm qua, các cấp, các ngành đã có nhiều nỗ lực để phát triển du lịch TP. Đà Lạt và du lịch Đà Lạt đã có những bước phát triển đáng khích lệ, tuy nhiên tiềm năng đó chưa khai thác, phát huy hết hiệu quả. Bài viết đã đánh giá khái quát tiềm năng, lợi thế của du lịch TP. Đà Lạt, trên cơ sở những

tồn tại hạn chế, bài viết đã đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển bền vững du lịch TP. Đà Lạt trong thời gian tới. Hy vọng rằng những giải pháp đã đề xuất nếu được triển khai đồng bộ sẽ giúp du lịch TP. Đà Lạt phát triển bền vững hơn trong thời gian tới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trang Anh (2018). Du lịch Việt Nam tiếp tục bứt phá ngoạn mục. Nhân dân
2. Đoàn Thị Diệp Uyên, Lưu Khánh Cường (2017). Giải pháp thúc đẩy ngành du lịch Việt Nam phát triển bền vững. Tạp chí Tài chính
3. Lê Thanh (2016). Lợi thế và tiềm năng phát triển du lịch của tỉnh Lâm Đồng. Tạp chí Tài chính
4. <http://baolamdong.vn/dulich/201703/da-lat-phat-trien-du-lich-chat-luong-cao-2795955/>
5. <http://www.lamdong.gov.vn/vi-VN/chinhquyen/bo-may-to-chuc/huyen-tp-tx/Pages/tp-dalat.aspx>

